

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการวิจัย การทำบริสุทธิ์และการจำแนกคุณลักษณะสารยับยั้งเอนไซม์ย่อยโปรตีน
จากเมล็ดถั่วเขียว
Purification and characterization of proteinase inhibitor from mung bean
seed

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรรพสิทธิ์ กล่อมเกล้า

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร

คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง 93110

โทรศัพท์/โทรสาร 074-693996

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท การวิจัยประยุกต์ ประจำปี พ.ศ. 2553 จำนวนเงิน 300,000 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2553 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2553

จากการศึกษาการสกัดและการจำแนกคุณลักษณะของสารยับยั้งเอนไซม์ทริปซิน
จากเมล็ดถั่วเขียวที่เจริญในประเทศไทย พบว่า น้ำกลั่นเป็นตัวสกัดที่เหมาะสมที่สุดในการสกัดสาร
ยับยั้งเอนไซม์ทริปซินจากเมล็ดถั่วเขียวที่ผ่านการกำจัดไขมัน ($P < 0.05$) เวลาในการสกัดมีผลอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติต่อการสกัดสารยับยั้ง ($P < 0.05$) โดยพบว่าเวลาในการสกัด 2 ชั่วโมงเป็นเวลา
ที่เหมาะสมที่สุดในการสกัดสารยับยั้งเอนไซม์ทริปซินจากเมล็ดถั่วเขียว สารยับยั้งเอนไซม์ทริปซิน
จากเมล็ดถั่วเขียวสามารถทำบริสุทธิ์โดยการให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10
นาที ตามด้วยการตกตะกอนด้วยแอมโมเนียมซัลเฟตที่ระดับความอิ่มตัว ร้อยละ 30-65 และการใช้
เจลฟิลเตรชัน ชนิด Sephadex G-50 โดยสารยับยั้งมีความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น 13.51 เท่าและได้ผลผลิต
ร้อยละ 30.25 สารยับยั้งเอนไซม์ทริปซินมีน้ำหนักโมเลกุลเท่ากับ 14 กิโลดาลตัน เมื่อทำการ
ตรวจสอบโดย SDS-PAGE และ inhibitory activity staining อย่างไรก็ตามสารยับยั้งที่ผ่านการทำ
บริสุทธิ์ไม่มีกิจกรรมภายใต้สภาวะรีดิวซิง (สภาวะที่มี β ME) สารยับยั้งเอนไซม์ทริปซินที่ผ่านการ
ทำบริสุทธิ์มีความต้านต่อความร้อนที่อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่เกิน 50 นาที และมีความ
คงตัวต่อพีเอชในช่วงกว้าง โซเดียมคลอไรด์ที่ระดับความเข้มข้นร้อยละ 0-3 ไม่มีผลต่อกิจกรรมของ
สารยับยั้งเอนไซม์ทริปซินที่ผ่านการทำบริสุทธิ์จากเมล็ดถั่วเขียว

Trypsin inhibitor from mung bean (*Vigna radiata* (L.)R. Wilczek) seeds grown in Thailand was extracted and characterized. Optimal extraction was attained by shaking the defatted mung bean seed powder in distilled water ($P < 0.05$). The extraction time affected the inhibitor recovery significantly ($P < 0.05$). The extraction time of 2 h was optimum for recovery of trypsin inhibitor from mung bean seeds. Trypsin inhibitor from mung bean seeds was purified by heat-treatment at 90°C for 10 min, followed by ammonium sulfate precipitation with 30-65% saturation and gel filtration on Sephadex G-50. It was purified to 13.51-fold with a yield of 30.25%. Molecular weight distribution and inhibitory activity staining showed that the purified trypsin inhibitor had the molecular weight of 14 kDa. However, the purified inhibitor had no activity under reducing condition (β ME). The purified inhibitor was heat stable up to 50 min at 90°C. The inhibitory activity was retained over a wide pH range. NaCl, at 0-3% concentration, did not influence the inhibitory activity of purified trypsin inhibitor from mung bean seeds.

คำสำคัญ: โปรตีนเอส สารยับยั้งเอนไซม์ทริปซิน การจำแนกคุณลักษณะ การทำบริสุทธิ์

Keywords: Proteinase, Trypsin inhibitor, Characterization, Purification